

Za povezovanje gospodarstva in akademske sfere

Matija Krnc

Ljubljana – Tako kot gazele iščejo nove tržne niše na slovenskem in globalnem trgu, se tudi znanstvena in akademska sfera vse bolj zavedata, da je učinkovito povezovanje z gospodarstvom temeljno izhodišče za napredek družbi. V ta namen so bile že v preteklosti ustanovljene številne podporne ustanove, vendar je povezovanje med akademsko sfero in gospodarstvom ostalo bolj v teoriji kot v praksi. Vse preveč je bilo zaprtosti na strani akademske sfere in premalo natančno definiranih potreb in zahtev iz gospodarstva, da bi bile povezave še bolj učinkovite.

Res je, da so v posameznih inštitutih in fakultetah nastali številni primeri dobrih praks, kako s pomočjo znanosti izboljšati rezultate, vendar pa je bilo ob upoštevanju akademskega potenciala tega veliko premalo. To je bil glavni razlog, da je Univerza v Ljubljani, skupaj z desetimi uglednimi gospodarskimi družbami – Krko, Mercatorjem, Savo, Zavarovalnico Triglav, NLB, Gorenjem in podjetji Kolektor Group, Keko-Varicon, Oria Computers ter Akrapovič leta 2007 ustanovila nepridobitni zasebni zavod Inovacijsko razvojni inštitut Univerze v Ljubljani (IRI UL).

»Že v svojem poslanstvu je IRI UL zapisal, da bo prepoznaval raziskovalno-razvojne potrebe gospodarstva, jih povezal s kompetencami raziskovalcev Univerze v Ljubljani, oblikoval in vodil raziskovalno-razvojne projekte ter podpiral trženje intelektualne lastnine Univerze v Ljubljani. S takim načinom dela naj bi IRI UL postal katalizator za vzpostavljanje partnerstva z industrijo in podjetništvom, raziskovalno-razvojne rezultate pa prenašal v komercialne aplikacije za javno uporabo in korist, je poudaril direktor inštituta, prof. dr. **Slavko Dolinšek**.

Da bi lahko IRI UL vzpostavil nove, bolj učinkovite mehanizme za povezovanje gospodarstva in akademske sfere, je bilo treba najprej ugotoviti, zakaj že obstoječi mehanizmi ne delujejo tako dobro, kot bi morali. Gospodarstveniki so ugotovili, da je sedanjih inštitutov in razvojno-raziskovalnih skupin preveč in da so zelo razdrobljeni, neuskkljeni in zato neučinkoviti. Njihov predlog, da mo-

rajo razvojno-raziskovalni predlogi imeti tržno odgovornega nosilca in kompetentnega sogovornika, ki bo vodil projekt, je bila primarna zahteva, hkrati pa so predlagali, da se mora v najkrajšem času vzpostaviti skupno informacijsko infrastrukturo razvojno-raziskovalnih aktivnosti z zbirko podatkov o ponudbi in zmožnosti obvladovanja znanja, opreme in kadrov, je pojasnil Dolinšek.

»Po drugi strani je akademska sfera pri gospodarskih družbah pogrešala jasne razvojne strategije ali obetavne razvojno-raziskovalne projekte ter pomanjkanje sogovornikov, ki bi znali uporabiti temeljna znanja in dolgoročno definirati raziskave za razvoj svetovno uspešnih inovativnih izdelkov. Gospodarstvo od razvojno-raziskovalnih ustanov poleg znanja pogosto pričakuje tudi zagotavljanje ustreznih materialov in opreme, kar pa te težko pridobijo že za izvajanje svojega pedagoškega dela.«

Ugotovili so, da je treba vzpostaviti in oblikovati nove oblike povezovanja med razvojno-raziskovalnimi ustanovami in gospodarstvom, ki bi omogočile pretok znanja in informacij tako, da bi partnerji sooblikovali dodano vrednost v verigi dodajanja znanja. Tako naj bi IRI UL svojo dejavnost izvajal preko interdisciplinarnih projektov skupin.

Kako nameravate uresničiti zastavljene cilje?

Za uresničitev razvojne vizije skladno s poslanstvom IRI UL so bile najprej sprejete strateške usmeritve, iz njih pa izpeljani dolgoročni cilji inštituta. Prvi je oblikovanje mreže znanja za preverjanje rezultatov raziskav in jezik gospodarstva, kjer je treba. Druga naloga je vzpostavljanje kompetenčnega centra za izvajanje inter-/multidisciplinarnih projektov. Nameravamo dajati tudi podporo pri zaščiti znanja, promociji in trženju intelektualnega kapitala IRI UL in Univerze v Ljubljani z:

- vzpostavljanjem blagovne znamke IRI UL, informacijske podpore in promocijskih aktivnosti,
- povezovanjem z institucijami znanja, vladnih in nevladnih institucij ter gospodarstva,
- koordinacijo aktivnosti in povezovanjem članic UL za prijavo na pro-

jekte EU,

– oblikovanjem vsebin za interdisciplinarne projektne skupine študentov,

– izobraževanjem in usposabljanjem na področju raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti.

Kateri projekti že potekajo na inštitutu?

Projekti, ki jih je IRI UL pripravil in tudi že izvajal, so namenjeni predvsem vzpostavljanju ustreznega okolja za delovanje inštituta ter pridobivanju ustreznih kompetenc za oblikovanje večjih projektov. Mednje sodi Infrastrukturni center, kjer je vloga inštituta poiskati podjetja, ki nimajo svojih raziskovalnih kapacitet ali ra-

ziskovalcev, imajo pa potrebe in sredstva za naročilo konkretnih raziskav ali kompleksnih razvojnih projektov. Sem sodijo tudi podjetja, ki imajo interes in vire za razvoj raziskav in tehnologij, ki nastajajo na UL in jih je s podporo raziskovalcev UL možno razviti v uporabne izdelke ali storitve. Med projekti je tudi analiza raziskovalnih programov in projektov UL, saj je znano, da se znotraj izvedenih raziskav UL skriva zelo velik neizkoriščen potencial. Namen tega projekta je narediti poglobljene analize raziskovalnih programov in projektov na UL in identificirati tiste vsebine, ki imajo tržni potencial za uporabo v gospodarstvu.

E-kultura, ki nastaja kot multidisciplinarni konzorcij in je prvi korak za prehod iz oblikovanja strategije e-kulture na pilotne projekte v Sloveniji. Podjetja in institucije v konzorciju pokrivajo 2D- in 3D-digitalizacijo, digitalizacijo avdia in videa, arhiviranja digitalnih gradiv in postavljanje portalov nove generacije. Zato je projekt zasnovan zelo široko in je idealen za vzpostavitev centra odličnosti.

Projekti strateškega partnerstva UL so namenjeni predvsem državnim institucijam ter ministrstvom, da bi jih prepričali o smotrnosti vlaganj v perspektivne razvojno-raziskovalne projekte. Univerza v Ljubljani je raziskovalna ustanova z ustreznimi kompetencami za pripravo takšnih projektov, IRI UL pa je okolje, ki je take projekte sposobno definirati in jih operativno tudi izvajati. Ministrstva vidimo kot nosilce spodbujanja aktivnih oblik sodelovanja med

gospodarstvom in visokim šolstvom, kot glavne podpornike povezovanja strokovnjakov in znanstvenikov v trikotniku gospodarstvo, visoko šolstvo in znanost. Izmed predlaganih pro-

jektnih vsebin je gospodarstvo poudarilo vlogo kadrov, ki bodo nosilci razvojnih aktivnosti tako med krizo kot tudi po njej.«

»Prepričan sem, da bo Univerza v Ljubljani s svojimi 23 fakultetami, tremi akademijami, 60.000 študenti in več kot 3000 pedagogi in raziskovalci, med katerimi je izredno veliko vrhunskih strokovnjakov, kar dokazujejo vsakoletne Zoisove nagrade in priznanja, znala še bolj kot doslej prisluhniti potrebam gospodarstva in s tem pospešila njegov razvoj. Znanstvenoraziskovalno delo, ki v končne izdelke vnaša visoko dodano vrednost, mora pridobiti tudi družbeno veljavo. Za to pa sta potrebna ustrezno okolje in širša družbena podpora,« poudarja direktor Inovacijsko raziskovalnega inštituta Univerze v Ljubljani prof. dr. Slavko Dolinšek.

Raziskovalci inštituta o izpeljanih in načrtovanih projektih

Od uporabe alg do podjetniške pasivnosti mladih

Borut Lazar: Optimizacija proizvodnje v pakirnici Notol – Krka je projekt, ki zajema analizo delovnih nalogov za pakiranje v obratu Notol s ciljem iskanja optimalnega zaporedja, pri čemer je kriterij minimalni čas proizvodnje.

Drugi večji projekt je energetska uporaba alg, kjer gre za vzpostavitev nacionalnega kompetenčnega centra za algne tehnologije in postavitev pilotskega fotobioreaktorja za raziskave in razvoj ter implementacijo aplikacij s področja pridobivanja algne biomase in bioproizvodov, vključno z biogorivi.

Manca Poglajen: Cilj projekta **CERIM (Central Europe Research to Innovation Models)** je izboljšati prenos tehnologije in znanja ter izrabiti znanje

raziskovalnih institucij in univerz. Partnerji projekta, katerega cilj je izdelati skupen model za prenos raziskovalnih rezultatov na trg v srednji Evropi, so iz Nemčije, Avstrije, Madžarske, Poljske, Slovaške in Italije.

Inovacije imajo pri tem še posebno vlogo, saj niso več samo domena industrije, ampak so vse bolj vključene v

celotno družbeno okolje. Rezultat tega je, da organizacije močno povečujejo obseg medsebojnega sodelovanja in izmenjave znanj, zato v zadnjih letih opazimo večji poudarek na inovativnosti kot sredstvu za oblikovanje in vzdrževanje konkurenčne prednosti.

Tina Hribar: Junija prihodnje leto bo na Bledu XIV. konferenca IOSTE, katere namen je spodbuditi zanimanje za

študij naravoslovja in tehnike. Na konferenci bodo znanstveniki in pedagogi iz tujine in Slovenije predstavili svoje ugotovitve in izsledke raziskav s področja vrednot v znanosti. Poudarek bo na primerih dobrih praks, saj je želja poiskati odgovore na vprašanje, kako poleg strokovnega znanja mladim najbolje posredovati vrednote za etično in moralno življenje.

Predstavljen bo tudi evropski projekt sedmega okvirnega programa IRIS, ki preučuje premajhno zanimanje mladih, predvsem deklet, za izbiro poklica in nadaljevanje kariere na področju naravoslovja in tehnike. S tem problemom se namreč soočajo vse evropske države in regije, zato v projektu sodelujemo partnerji iz Norveške, Danske, Velike Britanije, Italije in Slovenije ([IRI UL](#)).

